

DĚJEPIS

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět dějepis je nedílnou součástí vzdělávací oblasti **Člověk a společnost** a využívá společenskovední poznatky získané v základním vzdělávání, rozvíjí je a učí žáky zpracovávat je v širším myšlenkovém systému. Dějepis rovněž využívá úzkých vazeb s dalšími předměty - zeměpisem, literaturou a jazyky, s občanskou, hudební a výtvarnou výchovou aj.

A. Obsahové, organizační a časové vymezení :

Dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v I. až III.ročníku čtyřletého studia a v kvintě až septimě omiletého studia 2 hodiny týdně. Ve IV.ročníku a v oktávě má hodinovou týdenní dotaci pro celou třídu v dějepisné či jiné učebně.

Dějepis je také zařazen mezi volitelné předměty formou dvouletého semináře pro III. i IV. ročník nebo jednoletého semináře pro IV. ročník. Vždy pak s dvouhodinovou dotací.

- *Vzdělání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k těmto **strategiím** pro získání **klíčových kompetencí** :*
- chápání přirozeného světa historie - prolínání a prostoupení historie a současnosti
- rozvíjení vlastního historického vědomí v kontextu regionál., českých a světových dějin
- získávání orientace v historickém čase
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií a jejich prolínání
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- vnímání role významných historických osobností v českém i evropském kontextu
- chápání civilizační a kulturní rozmanitosti světa / v rámci dějin kultury, vědy a techniky, náboženství a způsobu života /
- utváření pozitivního hodnotového systému a kritického myšlení k poznávanému
- utváření dovednosti argumentovat, diskutovat a naslouchat jiným názorům

Žákům, kteří projevují výraznější zájem o vyučovací předmět dějepis, věnuje vyučující speciální pozornost, zajišťuje k nim individuální přístup, připravuje je na dějepisné soutěže, např. Dějepisná olympiáda pro vyšší stupeň gymnázia a SOČ.

B. Vyučovací předmět je úzce spjat s dalšími vyuč. předměty :

ZEMĚPIS - přírod. podmínky, orientace v prostoru, územní rozsah států

MATEMATIKA, FYZIKA, CHEMIE, BIOLOGIE - rozvoj vědy a techniky,

- vynálezy, Nobelova cena, epidemie

LITERATURA A JAZYKY - vývoj českého jazyka, písemné systémy, liter. žánry,

- spisovatelé a jejich dílo, specifika liter. pramenů - kroniky, legendy, chorály

VÝTVARNÁ VÝCHOVA - stavební a umělecké slohy, umělecká díla a jejich tvůrci

HUDEBNÍ VÝCHOVA - vývoj hudebních projevů, významné směry a jejich představitelé

OBČANSKÁ VÝCHOVA - člověk a společnost, formy státních zřízení, lidská a občanská práva, politický a volební systém

C. Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata :

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - kořeny civilizací, prolínání kult. vlivů v helénismu, etnický původ, postavení menšin - židé, Němci, předsudky společnosti, rasismus, antisemitismus, xenofobie, diskriminace, mezinárodní solidarita

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - komunikace, sociální dovednosti, spolupráce, mezilidské vztahy, řešení problémů, seberegulace, kreativita

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA - člověk a příroda, přírod. podmínky a první civilizace, průmyslová revoluce a její dopad ve společnosti a krajině, kolonizace, vesnický a městský způsob osídlení, aglomerace

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH
antika jako kořen evrop. civilizace, křesťanství, formování evropských států, civilizační střety - křižáci, islám, mírové poselstvo Jiřího z Poděbrad, reformace, objevení Ameriky, evropocentrismus, formování moderních států a pluralitní společnosti, evropská integrace, euroatlantická spolupráce

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - ověřování informací, interpretace pramenů, analýza textu, sdělovací prostředky - např. „hilsneriáda“, propaganda

D. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj cílových kompetencí

1. Výchovně vzdělávací cíle :

- chápaní současnosti v kontextu minulosti a budoucnosti - vnímání minulosti jako souhrnu příkladů modelových situací a vzorů lidského chování

- posuzování společenských jevů v chronologických souvislostech provázaných příčinnými a důsledkovými vazbami

- rozvíjení prostorové představitivosti - zeměpisné podmínky - variabilita společnosti

- vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou, ale tolerance jiných kultur, minorit

- zvládnutí základů společenskovední analýzy a historické kritiky - objektivita interpretace, jedinec a společnost/ kult osobnosti/

- rozvíjení pozitivního a etického hodnotového žebříčku opřeného o historickou zkušenost lidstva

- upevňování odpovědnosti za sebe jako jednotlivce a ochoty podílet se na veřejném životě obce, regionu a státu

2. Metody, formy práce a pracovní postupy odpovídající těmto cílům :

K nejdostupnějším patří : - práce s učebnicí a jednoduššími historickými prameny / tisk/

- tvorba a využívání pracovních listů
- práce s historickými mapami, atlasy a obrazov. materiály
- práce s encyklopediemi, pracovními listy
- využití výukových programů, AVT
- ožívování a upevňování tradic
- četba historické beletrie a literatury faktu
- návštěva kultur. a histor. expozic, muzeí, památek
- dějepisné exkurze

- samostatná práce formou referátů, prezentací

KOMPETENCE K UČENÍ :

- UČITEL :**
- zadává úkoly, umožňující vyhledávání a kombinaci různých informačních zdrojů - spolehlivost
 - vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
 - vede k zamyšlení nad histor. vývojem s odkazem k současnosti a ke kritickému hodnocení získaných faktů

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ :

- UČITEL :**
- zařazuje rozmanité aktivity / diskuze, výklad, AVT, ICT /
 - vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování
 - zařazuje metody, při nichž žáci sami docházejí k řešení problémů
 - podněcuje hypotézu, analýzu a ověření řešení problémů

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ :

- UČITEL :**
- vede žáky k výstižnému, odbornému a logickému vyjadřování - např. referáty
 - vede řízenou diskusi
 - podněcuje schopnost naslouchat jiným a vhodně argumentovat při obhajobě vlastního názoru
 - umožňuje poznávat různé typy textů / mapy, grafy, diagramy, schémata/ a dokumentů / obrazy, videozáznamy/ i informační technologie

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ :

- UČITEL :**
- navozuje situace, které umožňují žákům účinně spolupracovat ve skupině, prezentovat a hodnotit se navzájem
 - přispívá k upevnování mezilidských vztahů a vzájemné sebedůvěry
 - vytváří příznivé pracovní a tvořivé klima ve třídě

KOMPETENCE OBČANSKÉ :

- UČITEL :**
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, k národnímu, historickému a kulturnímu dědictví
 - motivuje k toleranci odlišných názorů, postojů a schopností
 - reflektuje ve výuce současné společenské dění včetně regionu

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI :

- UČITEL :**
- vede žáky k rozvoji osobního i odborného potenciálu vzhledem k budoucímu profesnímu zaměření
 - podněcuje iniciativní a tvořivý přístup v práci
 - posuzuje a koriguje možnosti a rizika v tržním prostředí s ohledem na profesní budoucnost žáků

Mgr. Petra Stoklasová, garant vyučovacího předmětu dějepis

